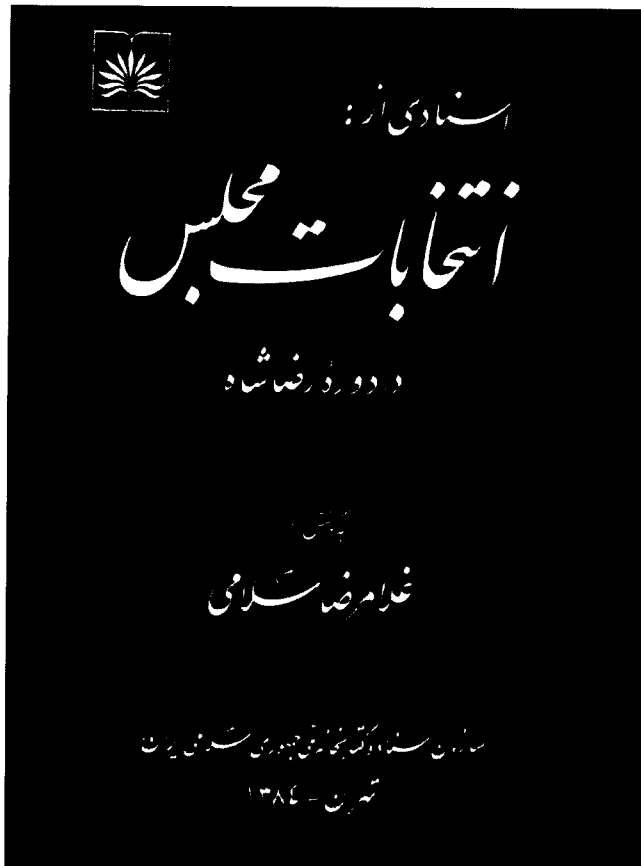

معرفی کتاب

اسنادی از انتخابات مجلس در دوره رضاشاه، به کوشش غلامرضا اسلامی، سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۱۳۸۴، بها ۴۵۰۰۰ ریال، ۵۶۴ صفحه.

برقراری نظامی قانونمند براساس تفکیک قوای سه گانه، تأسیس ارتشی نیرومند، ساماندهی دستگاه نوین اداری و اقتصادی، گسترش نظام آموزشی جدید و... از جمله خواسته های متفکران عصر مشروطه بود که یکی از مهم ترین راهکارهای دستیابی به چنین آرمانهایی را در تشکیل مجلسی (پارلمان) می دیدند تا با وضع قوانین راه را برای اجرای اصلاحات هموار سازد.

مجلس دوره اول با وجود دشواریهای فراوان، با تصویب قانون اساسی و متمم آن، در به رسمیت شناختن آزادی عقیده و دیگر آزادیهای قانونی، گامی بلند در روند اصلاحات برداشت؛ اما مشکلاتی چند باعث شد تا مجلس شورای ملی و حکومتهای برآمده از انقلاب مشروطه، نتوانند اصلاحات مورد نظر را ادامه دهند. از سوی دیگر به سبب بروز پاره ای مشکلات از جمله اشغال کشور به دست قدرتهای درگیر در جنگ جهانی اول و گسترش هرج و مرج و ناامنی و سرخوردگی مردم از نظام مشروطه، کار را به جایی کشاند که رضاخان سردار سپه، قد برافراشت و با شعار برقراری امنیت و ایجاد رفاه برای مردم، سرکوب گردنکشان و کوتاه کردن دست بیگانان از کشور و به طور کلی، اجرای آرمانهای انقلاب مشروطه، قدرت را در دست گرفت و میراثخوار آن انقلاب گردید.

از آن پس مجلس شورای ملی، ابزاری قانونی برای تأیید خودکامگی رضاشاه شد و فقط کسانی به عنوان نماینده مردم به آن راه می یافتند که در بست مطیع شاه بودند. پیداست این گونه مجالس نمی توانستند در جهت منافع ملی گام بردارند و مثلاً در هنگام تمدید قرارداد داری در سال ۱۳۱۲، از این منافع پاسداری کنند. همچنین در شرایط بحرانی حاصل از جنگ دوم جهانی، مجلس شورای شاه ساخته، نتوانست تدبیری بیندیشد که حافظ منافع ملی ایران باشد. کتاب "اسنادی از انتخابات مجلس در دوره رضاشاه" - که حاوی ۶۹۲ سند و نیز متن "قانون انتخابات مجلس شورای ملی، مصوب ۲۹ مهر ماه ۱۲۹۰" است - چگونگی انتخابات مجلس را طی سالهای ۱۳۰۰ تا ۱۳۲۰ نشان می دهد.

اسناد متعلق به سالهای ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۴، دربرگیرنده مطالب مربوط به برگزاری آزادانه انتخابات و جلوگیری از دخالت مأموران دولت است و اسناد مربوط به سالهای اول دهه ۱۳۰۰ نیز، حاوی شکایت مردم از مداخله مأموران دولتی در انتخابات می باشد.

بخشی هم از اسناد مندرج در کتاب، بیانگر تلاش دولت به منظور ترغیب مردم به شرکت در انتخابات ادواری مجلس است. حجم زیادی هم از اسناد، نشانگر چگونگی دخالت دولت در انتخاب نمایندگان مجلس است.

اسناد کتاب، براساس تفکیک استانهای کشور و به ترتیب حروف الفبا تنظیم شده است و پس از قسمت اسناد استان یزد، به ترتیب اسناد مربوط به اقلیتهای مذهبی آشوری، ارمنی، زردشتی و کلیمی آمده است و در پایان، اسنادی زیر عنوان "کلیات" و "قوانین انتخابات مجلس شورای ملی" نیز درج شده است.

